

Dr hab. Edward Molendowski, prof. AWSB
Akademia WSB, Dąbrowa Górnicza
e-mail: edward.molendowski@wsb.edu.pl
<https://orcid.org/0000-0003-0803-1592>

Kraków, 12.05.2024 r.

Recenzja

osiągnięć naukowych, międzynarodowej współpracy badawczej, działalności organizacyjnej oraz dorobku dydaktycznego dr Anny Umińskiej-Woronieckiej, w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauki społeczne w dyscyplinie stosunki międzynarodowe

1. Formalne podstawy sporządzenia recenzji

Niniejsza recenzja została opracowana zgodnie z przepisami Ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 20 lipca 2018 r., poz. 1669, z późn. zm.). Podstawą opracowania recenzji było pismo z dnia 20.03.2024 r, które skierował Prof. dr. Marek Pietraś, Dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, wraz z załączoną do niego dokumentacją wniosku (w formie „papierowej” i elektronicznej) o wszczęcie przewodu habilitacyjnego Pani Dr Anny Umińskiej-Woronieckiej, tj.:

- wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego;
- kopii dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora;
- autoreferatu przedstawiającego osiągnięcia naukowo-badawcze;
- wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny;
- monografii „Zagraniczna polityka kulturalna Czech, Polski, Słowacji i Węgier po 1989 roku”, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2022;
- kserokopii monografii „Instytuty Polskie – zmiany modelowe w funkcjonowaniu polskiej dyplomacji kulturalnej w latach 1998-2011”;
- kserokopii wybranych rozdziałów w publikacjach zwartych oraz artykułów w czasopismach.

Przesłana mi dokumentacja jest kompletna. Na tej podstawie potwierdzam, że Pani Dr Anna Umińska-Woroniecka spełnia formalne kryteria wymagane od osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.

2. Podstawowe informacje o przebiegu pracy naukowo-dydaktycznej Habilitantki

Pani Dr Anna Umińska-Woroniecka jest absolwentką Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie po ukończeniu pięcioletnich studiów magisterskich na kierunku

EH

administracja publiczna uzyskała w dniu 21 czerwca 2002 r. tytuł zawodowy magistra.

Bezpośrednio po odbyciu studiów pracowała w Wyższej Szkole Służb Publicznych we Wrocławiu jako wykładowca (do 2013 r.). W czerwcu 2006 r. obroniła rozprawę doktorską nt. *Realizacja funkcji konsularnych przez polskie służby dyplomatyczne i konsularne na terytorium Federacji Rosyjskiej w latach 1992-2004* i na mocy uchwały Rady Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 23 czerwca 2006 uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. Po obronie pracy doktorskiej podjęła pracę (od 1 października 2006 r.) w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego na stanowisku adiunkta. Równocześnie (od 2012 r.) prowadziła zajęcia w Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu. W okresie wrzesień 2014 – styczeń 2015 odbyła staż naukowy w Oxford University.

3. Ocena głównego osiągnięcia badawczego

Głównym osiągnięciem naukowym, przedstawionym przez Habilitantkę i będącym podstawą oceny w niniejszej recenzji jest monografia pt. *Zagraniczna polityka kulturalna Czech, Polski, Słowacji i Węgier po 1989 roku*, Dom Wydawniczy Elipsa Warszawa 2022, Recenzentami wydawniczymi byli Prof. dr hab. Edward Marian Haliżak, Uniwersytet Warszawski oraz Dr hab. Anna Szczepańska, prof. Uniwersytetu Szczecińskiego.

Zagraniczna polityka kulturalna poszczególnych państw była – jak dotąd – dość rzadko prezentowana w polskiej i zagranicznej literaturze, a dostępne publikacje mają głównie charakter fragmentaryczny. Warto podkreślić, że w odniesieniu do Czech, Polski, Słowacji i Węgier nie była jeszcze przedmiotem pogłębionych studiów i analiz. Na podstawie szeroko udokumentowanych w monografii studiów literaturowych oraz obserwacji najważniejszych tendencji charakterystycznych dla współczesnych stosunków międzynarodowych Habilitantka umiejętnie dostrzegła lukę badawczą. Z uznaniem należy przyjąć Jej inicjatywę, by podjąć próbę przynajmniej częściowego wypełnienia tej luki. W analizie prezentowanej w monografii Autorka skupiła się na rozwiązaniu problemu badawczego dlaczego i w jaki sposób państwa włączają do strategii polityki zagranicznej problemy wymiaru kulturowego. W polskiej i zagranicznej literaturze jest bardzo niewiele publikacji, w których prezentowano takie ujęcie.

Z tego względu – w moim przekonaniu - recenzowana monografia ma wyraźne cechy nowatorskie, wynikające przede wszystkim z zakresu, ale także i sposobu ujęcia prezentowanych w niej zagadnień.

Warto podkreślić, że prezentowane w monografii badania są rezultatem kilku pobytów i staży naukowych Habilitantki w renomowanych ośrodkach naukowych za granicą, a w szczególności (jak pisze Habilitantka w Autoreferacie) w:

- University of Oxford, Department of Politics and International Relations, Department Visiting Research Fellow, St. Antony's College (wrzesień 2014 r. - styczeń 2015 r.);
- Akademia Clingendael, Holandia (listopad – grudzień 2013 r.);
- Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych RFN (Auswärtiges Amt) w Berlinie (maj 2014 r.);
- Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie (maj 2015 r.);
- Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Karola w Pradze (czerwiec 2015 r. oraz luty 2018 r.);
- krótkoterminowe staże badawcze w Instytutach Polskich w: Berlinie, Londynie, Pradze, Rzymie i Sztokholmie.

Wymienione staże i pobyty badawcze umożliwiły dostęp do unikalnych źródeł, kontakt z badaczami z innych państw oraz przeprowadzenie wywiadów z przedstawicielami instytucji i organów odpowiedzialnych za kształtowanie i realizację zagranicznej polityki kulturalnej. Analiza dokumentów wraz z wynikami uzyskanymi dzięki wywiadam oraz obserwacji uczestniczącej pomogły w sformułowaniu odpowiednich wniosków z badań.

Ważne znaczenie przy wyborze przedmiotu i zakresu przeprowadzonej analizy odegrał bezpośredni udział w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych. Habilitantka do najważniejszych zalicza:

- Udział w projekcie „Urban Legacies: Culture-in-Practice and Public Policies in East-Central Europe”, (Subcultures as Integrative Forces in East-Central Europe, 1900-Present at the University of Oxford, leaders prof. Jan Feleerer, dr Robert Pyrah, Marius Turda);
- Kierowanie projektem badawczym Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr rejestracyjny N N116 212036 nt. „Reforma polskiej służby zagranicznej w zakresie promocji Polski w latach 1998 – 2009”;
- Projekt „Europeizacja prawa konsularnego państw Beneluksu, Niemiec i Polski w perspektywie porównawczej po wejściu Traktu Lizbońskiego”, realizowany w ramach grantu dla młodych naukowców nr 1387/M/ISM/13.

Tytuł monografii został sformułowany poprawnie. Za poprawny i w pełni uzasadniony uznają też wybór teorii (zarówno tradycyjnych, jak i współczesnych), które posłużyły Habilitantce do oceny przyczyn i skutków uwzględniana czynnika kulturowego w formułowaniu strategii polityki międzynarodowej na poziomie poszczególnych państw oraz w ich relacjach z pozostałymi partnerami z Grupy Wyszehradzkiej.

W moim przekonaniu, bardzo ważną kwestią w dojrzałym opracowaniu naukowym jest prawidłowe sformułowanie celu oraz hipotez badawczych przyjętych do analizy zaprezentowanej w pracy. W pierwszej kolejności należy wyróżnić dbałość Habilitantki o precyzję oraz logikę wyводу. Jest to zauważalne zwłaszcza we Wstępie rozprawy. Autorka recenzowanej monografii wyczerpująco wyjaśniła

przesłanki wyboru tematu (s. 10-11), poprawnie określiła cel analizy prezentowanej w pracy. Jak pisze (s. 12) było nim ukazanie istoty, funkcji oraz uwarunkowań zagranicznej polityki kulturalnej państw małych i średnich na przykładzie państw Grupy Wyszehradzkiej: Czech, Słowacji (do 1993 r. Czechosłowacji), Polski i Węgier, by wyjaśnić dlaczego i w jaki sposób te kraje włączają czynnik kulturowy do strategii polityki zagranicznej. Wybór tych krajów słusznie pokierowany był ich cechami: państwa małe i średnie, których pozycja kulturowa jest implikowana położeniem międzynarodowym (sąsiedztwo dwóch mocarstw: Rosji i Niemiec), a równocześnie różniące się doświadczeniami z wykorzystaniem zasobów kulturowych w kształtowaniu swojej pozycji międzynarodowej.

W mojej opinii bardziej poprawnym byłoby jednak użycie sformułowań: cel analizy prezentowanej w pracy (a nie cel pracy) oraz badania prezentowane w pracy (a nie badania przeprowadzone w pracy).

Habilitationka sformułowała również 3 pytania badawcze. Uwzględniając zebrane materiały źródłowe oraz literaturę, dotyczącą mechanizmów i środków realizacji zagranicznej polityki kulturalnej badanych krajów, za kluczowe dla podjętego problemu badawczego uznała ustalenie odpowiedzi na następujące pytania (s. 14):

1. Jakie cele zostały postawione przed zagraniczną polityką kulturalną kształtowaną przez Czechy, Słowację, Polskę i Węgry? Teleologiczny charakter działań państwa wiąże się również z ustaleniem hierarchii celów;
2. Jakie mechanizmy i środki zostały wykorzystywane przez państwa, a dokładnie rządy tych państw, w kształtowanej i realizowanej zagranicznej polityce kulturalnej?
3. W jaki sposób nabywanie przez rządy państw zdolności do transponowania zasobów kulturowych miało swoje przełożenie na rodzaj i zasięg stosowanych przez nie instrumentów zagranicznej polityki kulturalnej?

Po zidentyfikowaniu luki badawczej, celu badań i pytań badawczych Habilitationka zdefiniowała 4 hipotezy (1 hipotezę główną oraz 3 hipotezy pomocnicze) przyjęte w analizie prezentowanej w pracy. Hipoteza główna brzmi (s. 14-15):

„Czechy, Polska, Słowacja i Węgry kształtują i realizują zagraniczną politykę kulturalną, w sposób zgodny z własnymi interesami, które odzwierciedlają potrzeby współzależności, współżycia, współpracy i współzawodnictwa. Odpowiada temu spełnianie przez wymienione państwa roli nie tyle generatora działań, ale także aktywnego kreatora i regulatora oddziaływań kulturowych, zarówno w relacjach dwustronnych, jak również poprzez udział w organizacjach międzynarodowych”.

Poprawnie uzupełniła ją o 3 hipotezy pomocnicze (s. 15-16):

- *„dynamika działań w ramach kształtowania i realizacji zagranicznej polityki kulturalnej jest warunkowana czynnikami o charakterze wewnętrznym oraz czynnikami zewnętrznymi. Czynniki determinujące tę dynamikę można upatrywać w zmiennych poziomu systemu np. w rozpadzie*

dwubiegunowego porządku, procesach integracji europejskiej; dyfuzji kulturowej, globalizacji oraz instytucjonalizacji stosunków kulturalnych. Wśród uwarunkowań wewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań subiektywnych, istotne znaczenie odgrywa nabywanie zdolności w transponowaniu zasobów dla kształtowania pozycji państwa, percepcję zasobów państwa przez decydentów politycznych, założenia krajowych polityk kulturalnych, decentralizację zadań, finansowanie sektora kultury. Zmiana w dynamice działań nie oznacza ewolucji, której istotą jest stały rozwój, ale jest rozpoznana jako proces, w którym występują etapy postępu, ale i regresu, oraz okresy przyspieszeń, ale i spowolnień;

- Czechy, Polska, Słowacja i Węgry aktywnie kształtują zjawiska i procesy wchodzące w zakres oddziaływań kulturowych, tworząc także ramy dla oddziaływań innych podmiotów. W tym przypadku chodzi o podmioty pozarządowe, media, ale również jednostki samorządu terytorialnego, regiony i miasta. Pomimo stałego poszerzania form i płaszczyzn współpracy, zarówno w wymiarze dwustronnym, jak i wielostronnym, w ramach realizowanych zagranicznych polityk kulturalnych czterech państw obecne są przejawy rywalizacji;

- wskazane państwa intensyfikują swoją aktywność w zakresie konstruowania i realizacji zagranicznej polityki kulturalnej stosownie do pojawiających się potrzeb w zakresie kształtowania wizerunku państwa. Zgodnie z pojawiającą się w literaturze przedmiotu supozycją, można wskazywać na zbieżność dwóch kategorii: roli (wybranej i deklarowanej) państwa i wizerunku, który może występować jako własny i zewnętrzny, pożądany i rzeczywisty. Dla kształtowania roli międzynarodowej istotne znaczenie ma postrzeganie państwa przez innych aktorów międzynarodowych. W prowadzonym wywodzie za istotną przyjęto rolę wybraną i deklarowaną”.

Weryfikację hipotezy głównej i hipotez pomocniczych Autorka przeprowadziła analizując dostępne materiały i dane za 1989-2016. Początek okresu objętego analizą to rozpoczęcie przemian ustrojowych państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz zmiana priorytetów polityki zagranicznej, w tym również zagranicznej i krajowej polityki kulturalnej badanych państw. Za symboliczne zamknięcie analizy uznała rok 2016, w którym Słowacja jako ostatnia z czwórki państw, sprawowała półroczne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. Prezydencja słusznie potraktowana jest jako swoisty „egzamin dojrzałości” nowych członków UE.

W moim przekonaniu takie podejście uznać można za odpowiadające wymogom stawianym dojrzałym opracowaniom naukowym. Habilitantka formułując w taki właśnie sposób pytania, cele badawcze i hipotezy, potwierdziła swoje kompetencje do prowadzenia działalności badawczej. Wybór tematu i zakresu analizy prezentowanej w monografii, z punktu widzenia jego wagi i aktualności, oceniam więc bardzo wysoko.

Postawione hipotezy w logiczny sposób wiążą się z założonymi celami badawczymi. Prezentacji tych

celów oraz wyników analizy zmierzającej do weryfikacji hipotez i sformułowania odpowiedzi na postawione pytania badawcze podporządkowała strukturę monografii.

Lektura recenzowanej rozprawy pozwala wyróżnić w niej trzy powiązane ze sobą części. Pierwszą z nich stanowi rozdział pierwszy. Jest to pewnego rodzaju teoretyczno-koncepcyjna „podbudowa” analizy zjawisk prezentowanych w kolejnych częściach monografii. Natomiast część druga obejmująca rozdział drugi została opracowana w oparciu o przeprowadzoną przez Autorkę analizę genezy, ewolucji i specyfiki polityki kulturalnej i dyplomacji kulturalnej Czech, Polski, Słowacji i Węgier. Część trzecią stanowią rozdziały trzeci i czwarty, które - moim zdaniem - są najbardziej wartościową częścią monografii. Habilitantka zestawiała tu i opisała najważniejsze wyniki własnych analiz i przemyśleń dotyczących roli i znaczenia kultury w strategiach polityki zagranicznej badanych krajów w pierwszych latach transformacji (rozdział III) oraz w okresie po akcesji do Unii Europejskiej (rozdział IV).

Rozdział 1. „Zagraniczna polityka kulturalna w perspektywie teoretycznej”, jak wynika z jego tytułu ma charakter teoretyczny. Habilitantka podjęła w nim udaną próbę nakreślenia teoretycznych podstaw dla analizy prezentowanej w kolejnych częściach pracy, w tym zwłaszcza znaczenia kultury w relacjach międzynarodowych oraz w studiach nad polityką międzynarodową. Rozpoczęła od wyjaśnienia pojęcia kultury oraz określenia uwarunkowań i czynników determinujących znaczenie kultury w stosunkach międzynarodowych. Ważnym elementem tego rozdziału są rozważania poświęcone zagadnieniom metodologicznym. Następnie opisała zawartość takich kategorii jak: stosunki kulturalne, dyplomacja kulturalna oraz dyplomacja publiczna. Warto podkreślić, iż w tej części pracy Habilitantka wykazała się bardzo dobrą znajomością licznych pozycji literatury, w tym również zagranicznej. Umiejętnie zestawiała zróżnicowane podejścia wielu badaczy i pokazała najistotniejsze wspólne ich elementy. Jest to dobre wprowadzenie do empirycznej analizy, której wyniki zaprezentowała w kolejnych częściach pracy.

W rozdziale 2. „Geneza zagranicznej polityki kulturalnej i dyplomacji kulturalnej Czech, Polski, Słowacji i Węgier” zawiera pewnego rodzaju wprowadzenie historyczne. Habilitantka skupiła się w nim na prezentacji genezy i istoty zagranicznej polityki kulturalnej w warunkach (od)tworzenia państwowości (Czechosłowacja i Polska), traumy narodowej (Węgry), a później w okresie przynależności do „bloku wschodniego”. Poruszane w nim kwestie tworzą ważne tło zasadniczej części analizy, pozwalają wyjaśnić uwarunkowania związane z rozwojem historycznym, kształtowaniem tożsamości narodowej. W rozdziale tym opisała też główne obszary dwustronnej i multilateralnej współpracy pomiędzy badanymi państwami.

Z kolei, dla realizacji założonego celu badawczego i udzielenia odpowiedzi na postawione pytania badawcze i weryfikacji przyjętych hipotez, szczególnie ważną część monografii stanowią rozdziały 3 i 4.

Rozdział 3. „Kultura w strategiach polityki zagranicznej Czech, Polski, Słowacji i Węgier okresu transformacji ustrojowej i procesu negocjacyjnego do Unii Europejskiej” Habilitantka podzieliła go na cztery

części, prezentując w każdej z nich charakterystykę priorytetów i środków zagranicznych polityk kulturalnych poszczególnych badanych krajów. Prezentowana w nim analiza pozwoliła określić wpływ procesów integracyjnych zachodzących w Europie i na świecie na strategię zagranicznej polityki kulturalnej Czech, Polski, Słowacji i Węgier. Ważnym elementem rozdziału jest prezentacja wyników analizy krajowej polityki kulturalnej tych państw. Autorka słusznie skupiła się na wskazaniu znaczenia dostosowania środków zagranicznej polityki kulturalnej do potrzeb każdego z badanych państw. W rozdziale opisała również genezę i funkcjonowanie Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, jako przykładu multilateralnego wymiaru współpracy kulturalnej.

W rozdziale 4. „*Kultura w strategiach polityki zagranicznej w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej – kierunki, mechanizmy i środki*” Autorka zaprezentowała najważniejsze wyniki analizy zmierzającej do zidentyfikowania czynników i metod konstruowania i realizacji zagranicznej polityki kulturalnej badanych krajów w warunkach członkostwa w UE. Szczególną uwagę zwróciła na proces nabywania zdolności przez organy państwa (rządy) w zakresie wykorzystywania posiadanych zasobów. Słusznie starała się wykazać, że ważnym elementem tego procesu było dążenie do implementacji posiadanych zasobów w kształtowaniu strategii zagranicznej polityki kulturalnej.

Warto podkreślić, że konstrukcja recenzowanej pracy charakteryzuje się spójnością, logicznym układem wywodów i poprawną komunikatywnością. Została podporządkowana realizacji założonego celu i sformułowaniu odpowiedzi na postawione pytania badawcze. Monografię poprawnie podzielono na 4 rozdziały merytoryczne, „Wstęp” oraz „Zakończenie”. Zamieszczono także: Bibliografię, Spis tabel i rysunków. Szkoda, że nie zdecydowano się na zamieszczenie Streszczenia (w j. polskim oraz angielskim). Wydaje się, że wynika to z pewnego rodzaju niedopatrzenia.

Zawartość poszczególnych rozdziałów odzwierciedla zapowiadaną procedurę analizy, stanowi konsekwentne rozwinięcie zastosowanych metod badawczych i prezentację uzyskanych wyników analizy. Ich konstrukcja jest klarowna, logiczna i dobrze przemyślana. Rozważania podejmowane w kolejnych rozdziałach wynikają z wcześniej prezentowanych analiz teoretycznych i empirycznych. Wstęp do monografii, obejmujący 12 stron, zawiera wszystkie istotne elementy, w tym uzasadnienie wyboru tematu, założenia metodyczne (cele, hipoteza, metody badawcze) oraz opis struktury pracy. Za istotną zaletę monografii uważam zamieszczenie na końcu poszczególnych rozdziałów (lub podrozdziałów) syntetycznego podsumowania, zawierającego charakterystykę najważniejszych konkluzji częściowych wynikających z analizy prezentowanej w danym rozdziale.

W czterostronicowym (s. 291-294) podsumowaniu zatytułowanym „Zakończenie” Habilitantka ze-stawiła najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy. Poprawnie uzasadniła wybór tematu analizy prezentowanej w pracy. W moim odczuciu ważnym elementem tej części pracy jest również podsumowywanie weryfikacji postawionych hipotez badawczych. W moim przekonaniu bardziej poprawnym

byłoby nadanie tej części rozprawy tytułu „Zakończenie i wnioski”.

Cytowana w monografii bibliografia zawiera około 475 pozycji (w tym znaczna część to publikacje zagraniczne) o różnorodnym charakterze: monografie naukowe, artykuły, materiały archiwalne, a także raporty i analizy uznanych w Polsce i w badanych krajach ośrodków badawczych. Tak duża liczba pozycji literatury przedmiotu znacząco przekracza standardy stawiane rozprawom habilitacyjnym. Należy uznać to za element wyróżniający pracę. Potwierdza to niezwykle dokładne rozpoznanie przez Habilitantkę literatury przedmiotu, w tym także zagranicznej.

Reasumując, z przekonaniem mogę stwierdzić, że struktura pracy (kolejność i tematyka poszczególnych rozdziałów) nie nasuwają większych zastrzeżeń, jest logiczna i przejrzysta, a ogólna konstrukcja pracy jest prawidłowa. Zaletą pracy jest syntetyczne ujęcie prezentowanych w niej zagadnień. Habilitantkę zdecydowanie wyróżnia umiejętność systematyzacji oraz logika w prezentowaniu poszczególnych elementów analizy.

Według mnie godną uznania jest umiejętność poprawnego prezentowania dotychczasowych osiągnięć teoretycznych i empirycznych innych Autorów. Habilitantka wykazała się doskonałą znajomością specyfiki badanych zagadnień, dociekliwością w poznawaniu istoty zjawisk, samodzielnością myślenia oraz umiejętnością poprawnego wyprowadzania wniosków z przeprowadzonych analiz.

W mojej opinii do najważniejszych walorów recenzowanej pracy zaliczyć należy:

- ważność i aktualność podjętego tematu badawczego;
- przejrzystość i uporządkowany wywód naukowy;
- właściwy dobór metod analizy;
- umiejętnie sformułowane wnioski.

Pragnę podkreślić, że recenzowana monografia jest według mnie bardzo wartościowym opracowaniem naukowym. Rozprawa wzbogaca dotychczasową wiedzę i wnosi wiele nowych elementów do teorii ekonomii i praktyki szeroko pojętych stosunków międzynarodowych. Habilitantka wykazała się pogłębioną wiedzą z zakresu prezentowanych w rozprawie zagadnień. Potwierdza to bezspornie Jej predyspozycje do samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Na podstawie całościowej oceny monografii stwierdzam, że zasługuje ona na jednoznacznie pozytywną ocenę.

4. Ocena pozostałego dorobku naukowo-badawczego

Pozostały dorobek naukowo-badawczy Habilitantki, po uzyskaniu stopnia doktora obejmuje monografie (1 samodzielna i 1 we współautorstwie), artykuły w czasopismach naukowych (21 pozycji) i rozdziały w monografiach (11 pozycji), 1 policy papers oraz 1 sprawozdanie. Habilitantka dzieli je na 3 obszary tematyczne:

- wymiar kulturowy w strategiach polityki zagranicznej (1 monografia, 8 artykułów w

czasopismach naukowych oraz 3 rozdziały w pracach zbiorowych);

- polityka zagraniczna państwa oraz studia nad istotą, ewolucją i wymiarami współczesnej dyplomacji (4 artykuły w czasopismach naukowych oraz 4 rozdziały w monografiach);
- ewolucja, istota i struktura współczesnej dyplomacji (5 artykułów w czasopismach naukowych oraz 6 rozdziałów w monografiach i 1 recenzja).

Zdecydowana większość dorobku, została wydana w języku polskim. Na prace w językach obcych (angielski) przypadają 3 pozycje. Biorąc pod uwagę relatywnie długi okres zatrudnienia, jaki minął od obrony rozprawy doktorskiej (16 lat), liczbę publikacji uważam za przyzwoitą (średnio około 2 publikacje rocznie). Skromna jest natomiast liczba pozycji wydanych za granicą. Wytlumaczeniem tego jest niewątpliwie stosunkowo niska aktywność Habilitantki, w zakresie udziału w konferencjach za granicą (uczestniczyła tylko w 9). Wysoka była natomiast Jej aktywność w konferencjach organizowanych w kraju (24), na których prezentowała referaty. Z zestawienia przedłożonego przez Habilitantkę wynika, że publikacje te były cytowane 45 razy, indeks Hirscha wynosi 4,0 (wg Google Scholar), a łączna liczba punktów MNiSW – 1080. Można uznać, że wskaźniki te są na wystarczającym poziomie.

Warto podkreślić, że przedstawione do oceny publikacje dotyczą zagadnień i problemów, które Habilitantka stopniowo pogłębiała i które zaowocowały o cenioną wyżej monografią. Chciałbym tu podkreślić dużą konsekwencję w wyborze specjalizacji badawczych. Kolejne publikacje były pogłębieniem lub rozszerzeniem podjętej wcześniej problematyki. Wykaz publikacji sugeruje, że Autorka zazwyczaj podejmowała w nich tematy problemowe, a nie czysto opisowe. Z kolei lektura prac dołączonych do dokumentacji pozwala stwierdzić, że Habilitantka logicznie prowadziła swoje rozumowania i kończyła je wnioskami opartymi na rzetelnej analizie.

Habilitantka jest też recenzentem artykułów opublikowanych w następujących czasopismach naukowych: *Stosunki Międzynarodowe (International Relations)*, *Przegląd Instytutu Europy Środkowej*, *Review of European and Comparative Law*, *Teoria Polityki*, *Studia Athenemum* Polskie *Studia Politologiczne*.

Pozytywnie oceniam zaangażowanie dr A. Umińskiej-Woronieckiej w konferencjach naukowych: łącznie uczestniczyła w 34 konferencjach (w tym 9 zagranicznych). Warto podkreślić, że w przypadku 1 z nich była kierownikiem, w 3 - członkiem komitetów organizacyjnych oraz w 1 – kierownikiem sekcji.

Znacznie lepiej wypada udział Habilitantki w stażach i pobytach studyjnych naukowo-badawczych odbytych w zagranicznych instytucjach. Wymienić tu należy:

- kwerenda w bibliotece Uniwersytetu w Cambridge (październik 2011);
- staż badawczy w Akademii Clingendael, Holandia (listopad – grudzień 2013)
- wizyta studyjna w Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Berlinie (maj 2014);
- staż naukowy w University of Oxford (od września 2014 r. do stycznia 2015 r.);

- pobyt badawczy w Instytucie Politologii Uniwersytetu Karola w Pradze (czerwiec 2015 r.);
- pobyt badawczy w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Komeńskiego (w 2016 r.);
- pobyt badawczy w Instytucie Politologii Uniwersytetu Karola w Pradze (luty 2018 r.)

Najważniejszym elementem tej współpracy, zasługującym na wysoką ocenę, jest fakt, że zaowocowała ona relatywnie dużą liczbą publikacji, a materiały i konsultacje z tych pobytów były z pewnością bardzo pomocne w przeprowadzeniu analizy prezentowanej w monografii habilitacyjnej.

5. Ocena działalności dydaktycznej

Działalność dydaktyczna Habilitantki jest różnorodna. Realizowała ją na Uniwersytecie Wrocławskim (od 2006 r.) na kierunkach: Stosunki Międzynarodowe (studia licencjackie i magisterskie), Dyplomacja Europejska (studia magisterskie), Bezpieczeństwo Narodowe (Studia Licencjackie).

Jej zajęcia dydaktyczne obejmują kilkanaście różnych kursów w formie wykładów, ćwiczeń i konsultacji, seminariów z przedmiotów: Administracja publiczna, Korespondencja Dyplomatyczna, Polska polityka zagraniczna, Prognozowanie i symulacje międzynarodowe, Organizacje międzyrządowe, Protokół dyplomatyczny, Praktyka i funkcje konsularne, Podstawy prawa, Prawo dyplomatyczne i konsularne, Technika i organizacja służby zagranicznej, Umowy międzynarodowe, Organizacja służby cywilnej, Protokół dyplomatyczny i negocjacje.

Są one bardzo wysoko oceniane przez studentów. W ramach ewaluacji w roku akademickim 2022/2023 uzyskała ocenę 4,94 (w pięciostopniowej skali).

Habilitantka pełniła też funkcję promotora pomocniczego w dwóch przewodach doktorskich. Jest też promotorem 71 prac licencjackich (Uniwersytet Wrocławski, Wyższa Szkoła Służb publicznych Asesor), 8 prac magisterskich (Uniwersytet Wrocławski) oraz recenzentem 39 prac licencjackich (Uniwersytet Wrocławski, Wyższa Szkoła Służb Publicznych Asesor) i 19 magisterskich (Uniwersytet Wrocławski). W latach 2010 – 2013 była egzaminatorem egzaminu licencjackiego.

Istotnym komponentem Jej aktywności dydaktycznej były wyjazdy zagraniczne realizowane w ramach grantów dydaktycznych. Podczas tych wyjazdów prowadziła zajęcia nt. *Foreign Policy Analysis* dla studentów Bachelor Study na Wydziale Nauk Społecznych, Uniwersytetu Karola w Pradze (2013 r.). W ramach programu Mobilności Akademickiej Erasmus realizowała również zajęcia nt. *International Cultural Relations, European models of cultural diplomacy, Evolution of contemporary diplomacy*: dwukrotnie w Uniwersytecie Plymouth (2011, 2012) oraz w Uniwersytecie Cagliari (2015), w Uniwersytecie Lizbońskim (2016), w Metropolitan University w Londynie (2018). Słuchacze studiów doktoranckich Uniwersytetu w Plymouth wzięli udział w seminarium nt. *The role of leaders in foreign policy decision making process*.

Aktualnie prowadzi również zajęcia na studiach anglojęzycznych w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego z przedmiotów: *Introduction to diplomacy* oraz *Diplomatic Protocol* i *Cultural Diplomacy*.

Warto podkreślić, że w trakcie zajęć dydaktycznych wykorzystuje wyniki prowadzonych badań naukowych.

6. Ocena dorobku organizacyjnego

Na pozytywną ocenę zasługuje też praca organizacyjna Habilitantki. Pełniła funkcję koordynatora ECTS dla kierunku Stosunki Międzynarodowe. W 2008 r. została wybrana przez pracowników Wydziału Nauk Społecznych UWr. w skład uczelnianej komisji dyscyplinarnej dla Pracowników Naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego na kadencję 2008-2012. Od 2013 roku jest opiekunem Studentów pierwszego stopnia kierunku Stosunki Międzynarodowe.

Od 2015 r. pełni z ramienia Instytutu Studiów Międzynarodowych funkcję Koordynatora ds. Współpracy z Instytutem Politologii Uniwersytetu Karola w Pradze. W 2021 r. została powołana przez Dyrektora Instytutu Studiów Międzynarodowych w skład kapituły konkursowej prac magisterskich w języku angielskim.

Habilitantka jest też członkiem w kilku krajowych i międzynarodowych organizacji i towarzystw naukowych:

- British International Studies Association (BISA), od 2014 r.;
- Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej, od 2015 r.;
- European International Studies Association (EISA), od 2017 r.;
- Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych (PTSM), gdzie od 2017 r. pełni funkcję wiceprzewodniczącej sekcji studiów nad dyplomacją, jest również członkiem sekcji studiów nad kulturą i studiów nad polityką zagraniczną.

Warto podkreślić, że zaangażowanie dydaktyczne i organizacyjne Habilitantki zastało docenione przez władze Uniwersytetu Wrocławskiego. Świadczą o tym nagrody:

- Nagroda J. M. Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne za rok 2014.
- Nagroda J. M. Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne za rok 2018.
- Nagroda J. M. Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne za rok 2019.
- Nagroda J. M. Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne za

rok 2020.

7. Wniosek końcowy

Uwzględniając przedstawione powyżej oceny częściowe stwierdzam, że dorobek naukowo-badawczy, organizacyjny i dydaktyczny Habilitantki spełnia warunki wymagane do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie stosunki międzynarodowe. Główne osiągnięcia badawcze, jakim jest oceniona wyżej monografia, stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny. Habilitantkę cechuje dobry warsztat naukowy, duża dociekliwość w prowadzonych rozważaniach, umiejętność syntezy i krytycznej oceny analizowanych zjawisk, klarowna i spójna ścieżka ciągłości badań naukowych.

Pozytywnie oceniam także dorobek organizacyjny i dydaktyczny Habilitantki. Natomiast bardziej krytycznie oceniam pozostały dorobek naukowo-badawczy ze względu na brak publikacji w wysoko punktowanych czasopismach naukowych. Doświadczenia zawodowe Habilitantki są bogate i różnorodne. Łącznie świadczą one o dobrym przygotowaniu Habilitantki do pracy w charakterze samodzielnego pracownika naukowego.

Podsumowując całokształt dorobku Dr Anny Umińskiej-Woronieckiej, popieram wniosek o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego.

Edward Molendowski